

BUSINESS ECONOMICS

Створення та розвиток стартап-екосистем в Україні: досвід Чернівецької області

Хіль Роман Васильович¹, Водянка Любов Дмитрівна²

¹ аспірант кафедри бізнесу та управління персоналом;
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича; Україна

² науковий керівник, к. е. н., доцентка кафедри бізнесу та управління персоналом;
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича; Україна

У сучасній світовій економіці все частіше змінюються класичні правила ведення бізнесу і з'являються абсолютно нові категорії і суб'єкти господарювання, одними з яких є стартапи. Вони стають рушіями інновацій в багатьох галузях і доводять ідею комерційного успіху. Тому, із зростанням кількості стартапів у світі паралельно розвиваються екосистеми стартапів і набувають ознак глобальності.

Можна однозначно стверджувати, що останні десятиліття зростання української стартап-екосистеми було вражаючим, хоч і досі триває. Українські стартапи розробили низку інноваційних продуктів – від фінтеху до агротехнологій та інших галузей, а також створили чимало інноваційних продуктів і послуг. Однак, незважаючи на свої досягнення, українські стартапи все ще стикаються з низкою проблем. Зокрема, українські стартапи історично мали труднощі із залученням інвестицій через сприйняття України як ринку з високим рівнем ризику. Іншою серйозною проблемою є культурні та мовні бар'єри, з якими стикаються українці. Війна між Росією та Україною в Україні також є серйозною перешкодою для українських стартапів. Тому, уявлення про те, що Україна є ринком з високим рівнем ризику, є основною перешкодою для стартапів. Це відлякує іноземних інвесторів та клієнтів і ускладнює вихід вітчизняних стартапів на міжнародні ринки.

Аналіз поточного стану стартап-екосистеми в Україні є необхідним кроком для розуміння динаміки та перспектив сектору. Дослідження стартап-екосистеми включає оцінку різних аспектів корпоративного, інвестиційного, інфраструктурного та регуляторного середовища.

Агенція Startup Ranking Service щорічно складає рейтинг

BUSINESS ECONOMICS

кількості стартапів у кожній країні, тож станом на грудень 2023 року до рейтингу увійшли 137 країн, серед яких Україна посіла 39-те місце з 371 стартапом. Не дивно, що перше місце посідають Сполучені Штати Америки (77 621 стартап), друге – Індія (16 225 стартапів), а третє – Велика Британія (7 051 стартап) [12].

Регіональний внутрішньоукраїнський аналіз виокремлює Київ, Львів та Харків, які є лідерами не лише за кількістю центрів, але й як центри інноваційної активності.

Стартап-середовище в Україні активно розвивається, і в цьому процесі важливу роль відіграють наступні аспекти:

1. Інкубатори та акселератори. (UNIT.City, GrowthUP та університетські інкубатори).

2. Технологічні парки. (наприклад, інноваційний парк UNIT.City в Києві).

3. Фінансування (венчурні фонди, інвестиційні компанії та грантові програми).

4. Освіта та навчальні програми.

5. Технічна експертиза.

6. Іноземна підтримка. (Наприклад, Horizon 2020 та ЄБФР, міжнародні венчурні фонди).

7. Громадські ініціативи. (До прикладу, Львівський IT-кластер та Kyiv Smart City).

8. Нетворкінг та заходи. (iForum та IDCEE для обміну ідеями).

Ці елементи створюють унікальну екосистему, яка підтримує розвиток українських стартапів, допомагаючи їм зростати, залучати фінансування та конкурувати на світовому ринку.

Що до Буковинського досвіду, то Чернівецький обласний центр зайнятості, наприклад, працює над програмою Уряду «Власна справа». У 2022 р. було схвалено 132 рішення щодо фінансування за цією програмою. Середній розмір гранту становить 235 000 грн., а загальна сума склала понад 24 523 220 грн [4].

Серед отримувачів у Чернівецькій області 98 підприємців та 15 юридичних осіб розширили свій бізнес та створили стартапи. Крім того, 19 планують заснувати компанії. Чернівецька область входить до п'ятірки лідерів за кількістю прийнятих рішень.

У 2023 році 270 заявників були схвалені для отримання грантів за програмою «Власна справа». Очікується, що учасники програми створять 565 робочих місць. Серед отримувачів грантів – 226 діючих підприємців та 11 юридичних осіб. Крім того, 33 підприємці планують розпочати власну справу.

BUSINESS ECONOMICS

Загальна сума грантів у Чернівецькій області у 2023 році становить 64 063 880 гривень.

116 проектів були найуспішнішими у сферах оптової/роздрібної торгівлі та ремонту автомобілів. 38 проектів у сфері тимчасового розміщування й організації харчування та 29 проектів у переробній промисловості посіли друге та третє місце за кількістю наданих грантів відповідно. У сфері професійної, наукової та технічної діяльності було відібрано 17 проектів.

У 2023 році фінансування урядової програми «єРобота» в Чернівецькій області зросло на 161%, в порівнянні з 2022 роком.

Ці приклади показують, як успіх українських стартапів впливає на економіку країни, рухає технологічний прогрес і виводить Україну на світову інноваційну арену. Їх діяльність стимулює розвиток високотехнологічного сектору, залучення інвестицій та посилення позицій України у світовій інноваційній екосистемі.

References:

- [1] Гусаковська Т. О., Кужель Н. Л. Розвиток стартапів в Україні: проблеми та перспективи. *Економіка та управління національним господарством*. 2020. № 4. С. 29-34.
- [2] Водянка Л.Д., Ксьондз С.В., Сенюк А.І. Патентно-ліцензійне забезпечення технологічної політики України. *Науковий вісник Чернівецького університету. Економіка*. 2014. Вип. 694-695. С. 67-77.
- [3] Водянка Л. Д. Сучасні тенденції розвитку інноваційної діяльності переробних підприємств Буковини. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2013. № 2. С. 119-125
- [4] Водянка Л. Д., Кутаренко Н. Я., Сеньовська Я. В. Суть та необхідність використання сучасних інноваційних технологій в сільському господарстві Чернівецької області. *Агросвіт*. 2018. № 5. С. 53-60.
- [5] Водянка Л.Д., Крисанов Д.Ф. Стратегії нарощування інноваційного потенціалу підприємствами харчової промисловості. *Економіка і прогнозування*. 2015. № 1. С. 89-104.
- [6] Курченко О. О. Становлення та розвиток стартапів в Україні: проблеми та шляхи вирішення. *Український соціум*. 2016. № 2 (57). С. 80-87. - URL: https://ukr-socium.org.ua/wp-content/uploads/2016/04/80-87_no-2_vol_57_2016_UKR.pdf (дата звернення: 12.01.2024).
- [7] Лопатинський Ю.М. Інвестиції: економічна і соціальна ефективність. *Фінанси України*. 1997. № 8. С. 76-84.
- [8] Скорик Г. І., Недошитко А. А. Розвиток стартапів в Україні: проблеми та перспективи. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 6. Т. 1. С. 65-69
- [9] Сак Т. В., Шостак Л. В., Вознюк Ю. С. Розвиток стартапів в Україні: теоретичні аспекти, тенденції, можливості. *Економіка та управління національним господарством*. 2022. № 65. С. 43-48.

BUSINESS ECONOMICS

- [10] Палійчук Є. С., Федоров Р. К. Основні перешкоди розвитку стартапів України. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9574> (дата звернення: 15.01.2024).
- [11] Федоров Р. К. Стан та основні напрями розвитку стартапів в Україні. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8783> (дата звернення: 15.01.2024).
- [12] Ukrainian startup ecosystem. Report. Cofund. 2022. – URL: https://www.startupbridge.eu/wp-content/uploads/2022/01/PUSB_REPORT_UKRAINIAN_STARTUP_ECOSYSTEM_2022.pdf (дата звернення: 15.01.2024).